ICARUS

'Deon Meyer - het fenomeen uit Zuid-Afrika.' – *AD*

DEON
MEYER

LITERAIRE THRILLER

Over het boek

Inspecteur Bennie Griessel en zijn collega Vaughn Cupido hebben een flinke kluif aan hun nieuwe zaak. En Griessel heeft zijn handen vol aan zijn eigen sores...

17 december. Het lichaam van Ernst Richter, internetondernemer en oprichter van de controversiële website Alibi.co.za, wordt aangetroffen in een ondiep graf in de zandduinen vlak bij Parklands. Hij werd sinds een maand vermist.
Niemand binnen de politiemacht wil de zaak aannemen vanwege de politieke consequenties voor de betrokkenen én de onherroepelijke mediatsunami die zal volgen op de moord op een persoon zo omstreden als Richter. En dus mag de speciale eenheid 'de Valken' ermee aan de slag.

Zelfs onder normale omstandigheden zou deze zaak al genoeg kopzorgen veroorzaken voor Bennie Griessel en Vaughn Cupido. De medewerkers van Alibi.co.za behoren niet bepaald tot het mededeelzame soort en de lijst van mensen die Richter met hun blote handen hadden willen wurgen is lang. Maar de omstandigheden zijn allesbehalve normaal. Griessel heeft de fles weer ontdekt en Cupido is verliefd – op een van de hoofdverdachten.
En op 24 december zet de verklaring van een jonge wijnboer de zaak volledig op zijn kop.
Kerstmis zal nooit meer hetzelfde zijn.

Over de auteur

Deon Meyer is de bestsellerauteur van tien misdaadthrillers die zich in Zuid-Afrika afspelen. Voor hij zich fulltime aan het schrijven wijdde, werkte hij onder meer als verslaggever, persvoorlichter, creative director en internetstrategist. Zijn boeken hebben vele internationale prijzen ontvangen en zijn in 25 talen vertaald. *13 uur* werd in 2012 door *VN's Detective & Thrillergids* uitgeroepen tot 'thriller van het jaar'.

Van dezelfde auteur

Duivelspiek
Feniks
13 uur
Onzichtbaar
7 dagen
Spoor
Orion
Cobra
Proteus

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina Facebook.com/AWBrunaUitgevers.

Deon Meyer

Icarus

Vertaald uit het Afrikaans door Martine Vosmaer
en Karina van Santen

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel
Ikarus
Copyright © Deon Meyer 2015
Omslagbeeld
© plainpicture/Stockwerk/Johannes Grau (auto)
© plainpicture/Mihaela Ninic (vrouw)
© plainpicture/Mark Owen (vogels)
© Deon Meyer (landschap)
Omslagontwerp
Studio Jan de Boer
© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam en Martine Vosmaer
en Karina van Santen

ISBN 978 94 005 0615 2
NUR 305

Achter in dit boek is een verklarende woordenlijst opgenomen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

'*Les ennemis du vin sont ceux qui ne le connaissent pas*.'
(De tegenstanders van wijn zijn altijd mensen die er geen verstand van hebben.)

– Citaat zowel toegeschreven aan prof. dr. Sellier, *Journal de Médecine*, volgens *Boland, wynland* (Vlok Delport, Nasionale Boekhandel, 1955), als aan 'Professeur Portman' (http://www.alpes-flaveurs.com), vermoedelijk prof. Michel Portmann, een arts uit Bordeaux.

'*In een klinische omgeving vertonen mensen met een depressie soms een sterke neiging tot overlevingsschuld, dat wil zeggen schuldgevoel over het overleven van de dood van een geliefde, of schuldgevoel omdat ze het beter hebben dan anderen*.'

– 'Guilt, fear, submission, and empathy in depression',
Lynn E. O'Connor, Jack W. Berry, Joseph Weiss en Paul Gilbert,
in: *Journal of Affective Disorders* 71 (2002) p. 19-27.

1

Het lijk van Ernst Richter komt bloot te liggen door een complot tussen hemel en aarde. Alsof het heelal samenzweert om de gerechtigheid een duwtje in de rug te geven.

Eerst is er het noodweer van 17 december, even na acht uur 's ochtends. Het is een zeldzaam maar niet echt uitzonderlijk verschijnsel dat is ontstaan door een afgedwaald lagedrukgebied: een blauwzwart, kolkend monster dat komt aanrollen van over de Atlantische Oceaan, even ten noorden van Robbeneiland.

De wolkenmassa vuurt theatrale witte gevorkte tongen af naar zee en land. Hij sleurt een buiengordijn mee dat binnen een halfuur 71 millimeter regen over Bloubergstrand, Parklands, Killarney Gardens en Zeezicht uitstort.

Er is waterschade en verkeerschaos. De oude en nieuwe media buitelen hijgerig over elkaar heen met het grote B-woord. *Broeikaseffect.*

Maar de bijdrage van de aarde aan het blootleggen van het lichaam is bescheidener; alleen de contouren van het landschap voorbij Blouberg, waar de zuidooster als een blinde beeldhouwer de duinen heeft gevormd om de wolkbreuk lukraak te kanaliseren. Zo komen Ernst Richters voeten onder het zand vandaan, de ene bloot en tragisch, de andere met een half afgezakte zwarte sok en komisch.

De laatste schakel in de causale keten is het noodlot dat de negenentwintigjarige cameraman Craig Bannister rond 11.17 uur daar in de buurt laat stoppen, aan de Otto du Plessis Drive, de kustweg tussen Blouberg en Melkbosstrand. Hij stapt uit zijn auto en kijkt naar het weer. De wind is vrijwel gaan liggen, de wolken zijn aan het oplossen. Hij wil zijn nieuwe radiogestuurde drone testen, de DJI Phantom 2 Vision+ met gestabiliseerde HD-camera. De Phantom, een zogenaamde quadcopter, is een technologisch hoogstandje. Hij is uitgerust met gps en een wifiverbinding waardoor Bannister zijn iPhone aan de camera

kan koppelen. Milliseconden nadat zijn Phantom de beelden vanuit de lucht heeft opgenomen ziet hij ze op het scherm van zijn telefoon.

Even na 11.31 uur kijkt Bannister fronsend naar het vreemde beeld en hij manipuleert de Phantom zo dat die lager en dichterbij gaat vliegen. Hij laat hem precies een meter boven het verschijnsel hangen, totdat hij zeker van zijn zaak is.

Zand, zwart plastic en voeten. Duidelijk.

Hij kijkt op van de iPhone om te bepalen waar de Phantom precies hangt en loopt er dan haastig naartoe. Alsof het videobeeld fictie is, een soort tv-drama. Hij volgt een slingerende route tussen planten en struiken door, en op en neer over de duinen. Pas als hij over de laatste helling komt, ziet hij het in het echt. Hij loopt erheen. Zijn voetstappen laten een eenzame rij sporen achter in het door de regen gladgestreken zand.

De voeten steken uit het dikke zwarte plastic waarin zo te zien een lichaam is gewikkeld. De rest ligt nog onder het zand.

'Shit,' zegt Craig Bannister.

Hij steekt zijn hand uit naar zijn telefoon die aan de zender zit vastgeklemd. Dan beseft hij dat de Phantom nog steeds een meter boven de grond hangt, bezig om alles op video vast te leggen.

Hij laat de quadcopter landen en schakelt alles uit. Dan belt hij.

Om 13.14 uur, in de Ocean Basket aan de Kloofstraat, gaat de telefoon van rechercheur Bennie Griessel. Hij kijkt op het schermpje en ziet dat het majoor Mbali Kaleni is, zijn nieuwe chef bij de afdeling Ernstige Delicten van het DPCI, het Directorate for Priority Crime Investigation, ook wel de Valken genoemd. Dit zou weleens een uitweg voor hem kunnen zijn. Daarom neemt hij snel op, met vage hoop.

'Bennie, het spijt me dat ik je stoor tijdens de lunch...'

'Geen probleem,' zegt hij.

'Ik heb je nodig in Edgemead. Farmersfield Road. Vaughn is ook onderweg.'

'Ik ben er over twintig minuten.'

'Mijn excuses aan je familie,' zegt ze, want ze weet van het 'speciale etentje' dat Alexa Barnard, de liefde in Griessels leven, heeft georganiseerd.

'Zal ik doen.'

Hij hangt op. Alexa, Carla en dat kereltje Van Eck hebben het gesprek

gehoord. Ze kijken hem aan. Zijn zoon Fritz zit voortdurend met zijn neus in zijn telefoon.

'Hè, papa,' zegt Carla begrijpend en teleurgesteld tegelijk.

Alexa pakt zijn hand en knijpt er medelevend in.

'Het spijt me,' zegt Bennie en hij staat op. Hij voelt de vage pijn in zijn buik en arm. Niet meer zo erg als vanochtend. 'Ik moet naar Edgemead.'

'Belangrijke zaak?' vraagt het kereltje Van Eck. Hij is Carla's nieuwe 'vriendje'. Hij lijkt Jezus wel met dat haar tot op zijn schouders en die baard.

Griessel negeert hem. Hij pakt zijn portemonnee en dan zijn creditcard. Hij geeft de kaart aan Alexa. Hij is opgelucht als ze knikt en hem aanneemt. 'Geef me nog even een kus,' zegt ze. 'Mijn topspeurder.'

In de duinen ten oosten van de Otto du Plessis Drive graven ze voorzichtig het lijk van Ernst Richter op, terwijl de wind elke keer een paar minuten rukt en trekt en daarna weer gaat liggen, en de zon achter de dikke wolken vandaan komt, meteen warm en verblindend helder in de weerkaatsing van de duinen en de nog onstuimige Atlantische Oceaan.

De video-eenheid van de SAPS is om 13.32 uur klaar met de opnamen en Forensisch is bezig voorzichtig het zand rond het lichaam op te scheppen en in gemerkte plastic zakjes te doen.

Rechercheur-adjudant Jamie Keyter van Table View heeft de leiding. Hij heeft een stuk duin in een straal van tien meter om de vondst heen met geel politielint laten afzetten. Hij heeft twee agenten aangewezen om het verkeer op de Otto du Plessis Drive te regelen en nieuwsgierigen op afstand te houden. Met de achterdochtige, vaag beschuldigende toon die hij voor dit soort gelegenheden bewaart, heeft hij Craig Bannister grondig ondervraagd.

'Waarom bent u speciaal hier uw vliegtuigje komen testen?'

'Er staat nergens dat het verboden is.'

'Dat weet ik. Maar waarom bent u niet naar de Vlei gegaan, waar ze met die kleine vliegtuigjes vliegen?'

'Dat is voor hobbyisten met radiografisch bestuurbare toestellen.'

'En?'

'Moet u horen, ik heb alleen dit ding. Ik ben een professionele DOP. Dit is een...'

'Wat is een DOP?'

'Director of Photography. Ik werk voor tv- en filmproducties. Dit is de nieuwste technologie in cameravoering. Een drone met een HD-camera. Ik moet ermee kunnen oefenen zonder honderd kleine vliegtuigjes te hoeven ontwijken.'

'Hebt u hier een vergunning voor?'

'Een vergunning? Niemand heeft een vergunning nodig voor een kleine drone.'

'Dus u bent hier gewoon gestopt?'

'Inderdaad.'

'Reuze toevallig.' Jamie Keyter op zijn ironische best.

'Hoe bedoelt u?'

'Ik bedoel niets, ik stel een vraag.'

'Moet u horen, ik ben doorgereden tot ik een plek had gevonden met een mooi uitzicht,' zegt Bannister heel geduldig. 'De weg, de zee, de berg, kijk maar. Het is best spectaculair. Ik moest oefenen om met dat ding te vliegen, maar ik wilde ook de camera testen. Op iets wat de moeite waard was, zoals dit landschap.'

Jamie Keyter haalt zijn Ferrari-zonnebril van zijn neus om Bannister een ik-kijk-dwars-door-je-heen-blik te geven.

De man staat alleen maar rusteloos te wachten.

'Dus u hebt alles op video?' vraagt Keyter uiteindelijk.

'Ja.'

'Laat eens zien.'

Dan bekijken ze samen op de mobiele telefoon de beelden. Twee keer. 'Oké,' zegt Keyter en hij geeft Bannister opdracht bij zijn auto te wachten. De adjudant zet zijn Ferrari-zonnebril weer op zijn neus.

In het zwarte poloshirt waar zijn bollende biceps goed in uitkomen, en zijn zwarte katoenen broek met zwarte riem, handen op de heupen, kijkt hij nu naar de twee voeten die onder het plastic uitsteken. Hij is tevreden over zichzelf. De voeten zijn, ondanks de verkleuring, duidelijk van een blanke. Dat betekent media-aandacht.

Jamie Keyter houdt van media-aandacht.

Bennie Griessel, zesenveertig jaar oud, en voormalig alcoholist die al zeshonderdtwee dagen geen druppel heeft gedronken, staart door de voorruit van zijn auto, gestrand in het verkeer van de Buitengracht-straat.

Normaal gesproken heeft hij de pest aan december.

Normaal gesproken zou hij met een gemompeld '*jissis*' het gekkenhuis van vakantiegangers verwensen, vooral die fokking *Gautengers* die met hun dikke portemonnees in fonkelnieuwe BMW's zo snel mogelijk naar de Kaap scheuren om hun kerstbonus erdoorheen te jassen, met zo'n houding van wij-zullen-die-slaapstad-eens-wakker-schudden. En zo'n beetje alle inwoners van de noordelijke voorsteden van de Kaap die hun remmingen thuislaten en naar de stranden stromen. Samen met de Europeanen die zijn gevlucht voor de kou.

Normaal gesproken zou hij chagrijnig zitten nadenken over de gevolgen van die invasie: geen parkeerplek te vinden, het verkeer stinkt, de prijzen gaan omhoog en het misdaadcijfer stijgt met minstens twaalf procent, want ze zuipen allemaal als tempeliers en dat brengt alleen maar problemen met zich mee.

Normaal gesproken. Maar niet dit jaar. Want in hem en boven hem en om hem heen hangt een soort benauwdheid. Als een mistroostige wolk. Alweer. Nog steeds.

De opluchting over zijn ontsnapping uit de Ocean Basket is vervlogen. Onderweg naar de auto is de zwaarmoedigheid in Mbali's stem tot hem doorgedrongen. De matheid, de ontzetting, versterkt door haar poging om het te verhullen. In schril contrast met de positiviteit die ze de afgelopen twee maanden als groepshoofd heeft proberen uit te stralen.

Ik heb je nodig in Edgemead. Farmersfield Road. Vaughn is ook onderweg.

Daar wacht dus ellende. En hij voelt zich niet meer opgewassen tegen ellende.

Daarom zijn het decembergekkenhuis en het trage verkeer vandaag geen doorn in zijn oog, maar een zegen.

Het forensisch team heeft het lijk van Ernst Richter helemaal uitgegraven.

Adjudant Jamie Keyter laat het videoteam weer komen om alles vast te leggen: het dikke zwarte plastic dat om het lichaam is gerold, net niet lang genoeg om ook de voeten te kunnen bedekken, en het bloedrode koord waarmee het stevig is dichtgebonden – boven het hoofd, om het middel en om de enkels.

Keyter heeft een persfotograaf gezien die met zijn lange lens vanaf de

Otto du Plessis Drive foto's probeerde te maken. Daarom staat hij nu wijdbeens, handen op de heupen: het toonbeeld van een rechercheur die zijn plaats delict onder controle heeft. Hij houdt het videoteam in de gaten tot hij zeker weet dat het lijk vanuit alle belangrijke hoeken is gefilmd en gefotografeerd.

'Oké,' zegt hij. 'Jullie kunnen gaan.' En dan tegen Forensisch, met een gebiedend handgebaar: 'Snij maar los.'

De twee forensisch analisten kiezen de juiste instrumenten uit hun gereedschapskoffer, tillen het afzetlint op en knielen bij het slachtoffer. De ene snijdt voorzichtig het rode touw los. De andere pakt het en stopt het in een plastic zakje.

Jamie Keyter duikt nu zelf onder het gele lint door en loopt naar het lichaam. 'Kom, we rollen het uit.'

Het duurt bijna tien minuten, want ze moeten voorzichtig te werk gaan en het stuk plastic is eindeloos lang. De forensisch experts vouwen elke twee meter van het plastic voorzichtig weer op om contaminatie zo veel mogelijk te beperken.

De geüniformeerde agenten, het videoteam, de twee brigadierrechercheurs en de ambulancebroeders komen nieuwsgierig dichterbij.

En dan is het lichaam helemaal onthuld.

'Hij ligt er nog niet lang,' zegt de ene forensisch analist, want er zijn relatief weinig tekenen van ontbinding, alleen een algemene verkleuring van de huid, het blauwpaarse netwerk van de livor mortis dat aan de voeten en onder aan de hals zichtbaar is, en de zandkorrels die van top tot teen aan het lijk kleven.

Het is een slanke man van gemiddelde lengte, met dik, donkerbruin haar, gekleed in een blauwe spijkerbroek en een zwart T-shirt met in grote witte letters *I REFUSE TO ENGAGE IN A BATTLE OF WITS WITH AN UNARMED PERSON*.

'Misschien een week of zo,' zegt de ander, en hij bedenkt dat het gezicht van het slachtoffer hem vaag bekend voorkomt, maar hij kan het op dat moment niet thuisbrengen. Hij onderdrukt de opwelling om er iets over te zeggen.

Verder komen ze niet met de identificatie van Ernst Richter op de plaats delict.

'Hij is ergens mee gewurgd,' zegt de andere forensisch analist en hij wijst naar de donkere verkleuring die als een ring om de keel loopt.

'Duidelijk,' zegt Jamie Keyter.

2

Die woensdagmiddag is het stil in de Farmersfieldstraat, rijen identieke witte en crèmekleurige middenklassenhuizen met drie slaapkamers, pannendak en keurig gazonnetje. De storm van die ochtend heeft een spoor van takken en bladeren op straat achtergelaten.

Griessel hoeft het adres niet te zoeken. Hij ziet de buren in kleine verslagen groepjes aan de overkant staan, en een hele drom politieauto's. Hij parkeert op de stoep, vijftig meter verderop. Hij blijft zitten met zijn handen op het stuur, en zijn ogen neergeslagen.

Hij heeft geen zin om uit te stappen.

Er is iets gebeurd wat de normale situatie in de buitenwijk Edgemead heeft verstoord, en hij weet dat het zijn benauwdheid van de afgelopen maanden zal verergeren. Ook het busje van de PCSI, de elite Provincial Crime Scene Investigation, staat er. Wat doen die hier? En waarom zijn hij en Vaughn van de Valken erbij geroepen?

Hij haalt diep adem, laat traag het stuur los en stapt langzaam uit. Hij loopt erheen.

Zijn zicht wordt versperd door een witte muur, zodat hij eerst moet omlopen naar de oprit waar een agent de toegang bewaakt.

Het huis ziet eruit zoals de meeste in de straat. Er staan nog meer mensen van de SAPS in uniform voor de deur, in een kring, met gebogen hoofd.

De agent houdt hem met een verbiedende hand tegen. Hij laat zijn identiteitskaart zien.

De ogen gaan onmiddellijk wijd open: 'O, kapitein Griessel. Kapitein Cupido vroeg of u hier wilde wachten. Ik laat hem snel roepen.'

'Hoezo?' vraagt Bennie en hij loopt om de man heen.

'Nee, alstublieft.' Benauwd. 'Hij heeft het bevolen. Ik moest hem laten roepen.'

'Roep hem dan maar.' Hij heeft geen zin in problemen met Vaughn.

De agent vraagt luidkeels aan de uniformen voor de deur om 'de Valken-kapitein' te laten komen. Een van hen rent haastig naar binnen.

Griessel wacht ongeduldig.

Cupido komt naar buiten rennen in zijn Valk-in-Verzet-uitdossing – spijkerbroek, geel T-shirt, blauw jasje en het schreeuwende statement van de geel met oranje sneakers die hij gisterochtend enthousiast heeft toegelicht: 'Nike Air Pegasus Plus, *pappie*, bijna duizend pegels regular price, maar ze waren bij Tekkie Town in de uitverkoop. Cool comfort in technicolor, het is alsof je op lucht loopt in een natte droom. Haalt gegarandeerd het "werk" uit het "voetenwerk". Maar de eigenlijke bonus is dat *majoor* Mbali zwaar zal balen van deze sneakers.'

Vaughn heeft zich de afgelopen weken verzet tegen het edict van netheid van *majoor* Mbali (de nieuwe rang elke keer met ironische klemtoon). Kaleni had afgelopen maandagochtend tijdens een groepsvergadering plechtig gezegd: 'Als jullie professioneel willen zijn, moeten jullie er professioneel uitzien. We hebben een verantwoordelijkheid tegenover het DPCI en het publiek.' En toen had ze hun gevraagd een das, jasje en 'formele schoenen' te dragen. Of toch minstens een overhemd met kraag en een jasje. Wat de laatste druppel was voor Cupido, want hij was ook al heel verontwaardigd over haar aanstelling als groepshoofd: 'Jij denkt dat het toeval is, zo na die laatste verkiezing? Ik dacht het niet. Gewoon omdat ze een Zoeloe is, positieve etnische discriminatie, het is de héle tijd Zuma-tijd, Benna. Jij hebt meer ervaring, meer dienstjaren, bent clever. En zíj maakt promotie?'

Griessel wist dat Cupido zich eigenlijk zorgen maakte dat het nieuwe groepshoofd zijn fratsen niet meer zou pikken. Mbali is precies en conservatief, Vaughn juist niet. En hij had gezegd dat zij de juiste persoon was voor die post, gezien de omstandigheden.

Het had niet geholpen.

Ondanks zijn haast en de vrolijke kleren staat Cupido's gezicht somber als hij komt aanlopen.

'Benna, je hoeft niet naar binnen. Wij zijn klaar hier.'

Griessel hoort de toon in de stem van zijn collega, de geforceerde zakelijkheid die ontzetting verhult.

'Ik ben niet dat hele eind hierheen gereden om... Wat is er aan de hand, Vaughn? Wat is er gebeurd?'

'*Trust me*, Benna. Het is over en uit, kom, we gaan.' Cupido legt zijn hand smekend op Griessels schouder.

Bennie voelt woede in zich opkomen. Wat is er met Cupido aan de hand? Hij trekt zijn schouder weg. 'Ga je me nog vertellen wat er aan de hand is, of moet ik gaan kijken?'

'Benna, wil je me voor deze ene keer vertrouwen?' vraagt hij met een wanhoop die Griessels achterdocht alleen nog maar aanwakkert.

'Jissis,' zegt Griessel en hij begint naar de voordeur te lopen.

'Het is Vollie,' zegt Cupido.

Griessel blijft staan. 'Vollie?'

'Ja, onze Vollie. Vollie Vis. En zijn gezin.'

Adjudant Tertius van Vollenhoven, die met hen allebei had samengewerkt, indertijd toen de Provinciale Recherche nog bestond. Vollie, die gereserveerd en droog in zijn Namakwaland-accent zijn Westkustgrapjes opdiste wanneer de nacht lang en het moreel laag was. Vollie Vis, die geboren was in Lambertsbaai en in de weekends terugging en op maandag voor het hele team vis en schaaldieren meebracht. Met precieze instructies hoe ze klaargemaakt moesten worden, want 'een kreeft verkloten is heiligschennis, collega'. De man die in een tijdsbestek van vier jaar twee seriemoordenaars op de Kaapse Vlakte had opgebracht. Met eindeloos geduld en toewijding. En toen ging hij weg. Naar bureau Bothasig. Hij zei dat hij zijn portie had gehad en een rustiger leven zocht – hij wilde zijn huwelijk redden en zijn kinderen zien opgroeien. Maar iedereen wist dat het ging om het trauma van de onderzoeken, maand na maand naast weer een verminkt lijk van een slachtoffer staan, wetend dat je alleen met een beetje geluk die monsters kan tegenhouden, hoe hard je ook je best doet.

Het oude gevoel van onrecht wordt wakker in Griessel, de rancune tegen de verantwoordelijken.

'Roofmoord?'

'Nee, Benna...'

'Wat is er gebeurd, Vaughn?'

Cupido's stem is nauwelijks te horen. Hij kan Griessel niet aankijken. 'Vollie heeft ze doodgeschoten, vannacht, en toen zichzelf.'

'Vollie?'

'Ja, Benna.'

Hij herinnert zich de twee vrolijke dochters, tieners nog maar, en Vollies vrouw, mollig, sterk, een steun. Mercia of Tersia... hij wil zich omdraaien, hij wil dit niet in zijn hoofd zien – Vollie met een dienstpistool aan het bed van een kind.

'Godsamme, Vaughn,' zegt hij en hij voelt de beklemming terugkomen, verstikkend.

'Ik weet het.'

Griessel wil blijven praten, hij wil aan de druk ontsnappen. 'Maar waarom? Wat is er gebeurd?'

Cupido gebaart naar de uniformen voor de deur. 'Bureau Bothasig heeft gisteren een meisje gevonden, in een veld bij Richwood. Het tweede. Zelfde methode als bij een moord een maand geleden. Het is een seriemoordenaar. Foute boel, Benna, hele zieke fucker. Vollie was er ook bij.'

Griessel zet alles op een rijtje, met zijn hand tegen zijn achterhoofd. Hij probeert te begrijpen wat er is gebeurd. Alle demonen die zijn teruggekomen om Vollie van binnenuit aan te vreten.

'Kom, Benna, laten we gaan.'

Griessel staat als versteend.

Cupido ziet dat zijn collega lijkbleek is. 'Benna, het is echt beter als we...'

'Wacht.' Griessel kijkt Cupido scherp aan. 'Waarom heeft Mbali ons laten komen?'

'De bureauchef van Bothasig heeft haar gevraagd of wij wilden gaan kijken. Hij zegt dat hij er alleen maar zeker van wilde zijn dat ze niets zouden missen, want de media...'

'O.' En dan: 'Waarom wil je me daar weghouden, Vaughn?'

Cupido kijkt hem aan en tikt met een wijsvinger tegen zijn slaap. 'Omdat het nog niet goed met je gaat, Benna. Dat weet ik.'

Jamie Keyter en de twee forensisch analisten hebben de zakken van de spijkerbroek van het slachtoffer zorgvuldig doorzocht. Er zit niets in.

Ze hebben het lichaam in de grote zwarte lijkenzak gelegd, die dichtgeritst en de brancard laten komen. Het lichaam is naar de ambulance gedragen. Forensisch heeft het zwarte plastic en het rode touw zorgvuldig gemerkt en verpakt. De ene analist is de metaaldetector gaan halen en loopt nu in concentrische cirkels rond de plaats delict, met een koptelefoon op zijn hoofd.

De andere staat bij Jamie Keyter. Er is niemand anders binnen gehoorsafstand. 'Ik zweer je dat hij me bekend voorkomt,' zegt de analist.

'Natuurlijk. Hij werkt met je samen,' zegt Keyter met een frons achter zijn zonnebril.

'Nee, hij niet, het slachtoffer.'

'Je bedoelt dat je hem kent?'

'Nee, kennen niet. Alleen herkennen.'

'Een beroemdheid zeg maar?'

'Ik weet dat ik hem eerder heb gezien.'

'Het helpt geen fok als je niet weet waar. Denk je dat hij van de politie is?'

De analist heeft er nu spijt van dat hij zijn mond heeft opengedaan. 'Nee, ik... Misschien heb ik het mis. Misschien lijkt hij gewoon op iemand.'

De man met de metaaldetector blijft staan. 'Hier ligt iets,' zegt hij. Het is ongeveer drie meter vanwaar het slachtoffer is gevonden.

De ander pakt een schep en duikt onder het gele afzetlint door. Hij gebruikt zijn handen om het zand onder de detector los te woelen en voorzichtig weg te scheppen. Eerst vindt hij niets.

'Weet je het zeker?' vraagt hij aan zijn collega.

'Er ligt beslist iets.'

Veertig centimeter onder het oppervlak voelt hij het metaal. Met zijn vingers werkt hij het zand weg. Daar ligt het.

'Jis, het is een mobieltje.'

Hij staat op, haalt een kwastje uit zijn gereedschapskist en veegt het zand weg, terwijl Jamie Keyter het videoteam er weer bij roept.

'Een iPhone 5, zo te zien,' zegt de man van Forensisch. Hij drukt op een knopje op de telefoon, maar er gebeurt niets. 'Dood als een pier.'

3

Transcriptie van onderhoud: adv. Susan Peires
met dhr. Francois du Toit.
Woensdag 24 december. Hugenote Kamers 1604,
Koningin Victoriastraat 40, Kaapstad

Geluidsbestand 1

Adv. Susan Peires (SP): ... natuurlijk kunt u weigeren. Dan maak ik alleen aantekeningen. Maar de opname is een veel betrouwbaarder verslag, en wordt met evenveel discretie behandeld. Ik laat een transcriptie maken, dan fungeert die als aantekeningen. De geheimhoudingsregels gelden in alle gevallen.
Francois du Toit (FdT): Ook als u mijn zaak niet aanneemt?
SP: Inderdaad.
FdT: Wie maakt de transcriptie?
SP: Mijn secretaresse, die ook geheimhoudingsplicht heeft.
FdT: Nou goed, neemt u het dan maar op.
SP: Dank u, meneer Du Toit. Kunt u voor de goede orde uw volledige naam, geboortedatum en functie geven?
FdT: Ik ben Francois du Toit, geboren op 20 april 1987. Ik ben wijnboer op Klein Zegen even buiten Stellenbosch... aan de Blaauwklippenweg.
SP: U bent nu... zevenentwintig?
FdT: Klopt.
SP: Getrouwd?
FdT: Ja. Met San... Susanne. We hebben een zoontje van zes weken. Guillaume.
SP: Dank u. Ik begrijp van uw bedrijfsjurist dat de politie op het ogenblik op u wacht? Op de boerderij?

FdT: Ja.
SP: En u wilt advies over hoe u de zaak moet aanpakken?
FdT: Ja.
SP: Waarmee houdt het onderzoek van de politie verband?
FdT: Gustav... mijn bedrijfsjurist... Heeft hij het niet tegen u gezegd?
SP: Ik heb eruit opgemaakt dat het ernstig is, maar ik heb meneer Kemp gevraagd geen details te geven. Ik hoor het liever zelf van mijn cliënt.
FdT: Het is... het houdt verband met de moord op Ernst Richter.
SP: Die vermissing? De Alibi-man?
FdT: Klopt.
SP: En bent u daarbij betrokken?
FdT: De politie zou zeker niet... Het spijt me. Dit... het is een lang verhaal... Ik moet de hele toestand aan u... Alstublieft.
SP: Ik begrijp het. Meneer Du Toit, voordat we verdergaan zal ik iets tegen u zeggen wat ik tegen al mijn cliënten zeg. Ik ben nu achtentwintig jaar advocaat, en in die tijd heb ik meer dan tweehonderd mensen vertegenwoordigd in strafzaken. Moord, doodslag, verkrachting, fraude, noem maar op. Mijn advies is altijd hetzelfde en de ervaring heeft steeds opnieuw bewezen dat het een goed advies is: u hoeft niet eerlijk te zijn tegenover mij, maar uiteindelijk maakt het mijn taak wel een stuk makkelijker. Ik veroordeel...
FdT: Ik ben van plan om eerlijk...
SP: Laat me eerst uitspreken, alstublieft. Ik ben er niet om u te veroordelen, ik ben er om ervoor te zorgen dat u de beste rechtsbijstand krijgt die ik kan bieden. Ik geloof oprecht in een rechtssysteem waarin de beklaagde onschuldig is totdat het tegendeel wettig en overtuigend bewezen is door de staat. Een van mijn grootste verantwoordelijkheden is om de standaard voor gerede twijfel zo hoog mogelijk te stellen. Ik heb eerder zaken aangenomen waarin de cliënt tegen mij zei dat hij schuldig was en ik heb net zo hard voor hem gevochten als voor mensen die onschuldig pleiten. Want het systeem kan alleen maar werken als we allemaal gelijk zijn voor de wet. En ik geloof in het systeem. Dus het maakt mij niet uit of u schuldig bent...
FdT: (onhoorbaar.)
SP: Pardon, meneer Du Toit?
FdT: Zeg maar Francois.

SP: Nee, ik zal u meneer Du Toit noemen. Wij zijn geen vrienden, wij zijn advocaat en cliënt. Het is een ambtelijke, professionele relatie, waarvoor u veel geld gaat betalen, en waarin ik afstand en objectiviteit dien te behouden. Ik wilde zeggen, het maakt mij niet uit of u onschuldig bent. Het zal geen verschil maken voor mijn toewijding of de kwaliteit van mijn werk. Ik doe altijd mijn uiterste best, want daar betaalt u voor. Ik kan u niet dwingen eerlijk te zijn, maar ik wil graag de implicaties voor u op een rijtje zetten. Verzwegen informatie heeft de neiging boven water te komen. Niet altijd, maar vaak. En wanneer het op een ongelegen moment komt, kan het uw verdediging schaden. Ik kan vanuit mijn rol alleen verantwoordelijkheid nemen voor wat ik weet. Ik kan alleen uw zaak opbouwen en uw verdediging aanpakken op grond van wat u me mededeelt. Als het uw keuze is om een fictieve weergave van de werkelijkheid aan mij voor te leggen, dan heb ik geen keus, dan is dat waarmee ik moet werken. Maar naar mijn mening, en uitgaande van mijn ervaring, heeft dat eigenlijk nooit een positief effect. Kortom, meneer Du Toit, hoe eerlijker u tegen mij bent, hoe meer kans we hebben om u uit de gevangenis te houden. Begrijpt u dat?
FdT: Ja.
SP: Wilt u er eerst over nadenken?
FdT: Nee, ik zal u alles vertellen. Alles.
SP: Goed dan. Waar wilt u beginnen?

4

Om 15.48 uur loopt Bennie Griessel de Fireman's Arms binnen, volgens de overlevering het op een na oudste café in de Kaap, na de Perseverance Tavern aan de Buitenkantstraat.

De Fireman's serveert al aan alcoholisten en andere stevige drinkers sinds 1864, zodat het café op die woensdag 17 december bijna honderdvijftig jaar oud is. Griessel geeft geen moer om de Kaapse zuipgeschiedenis. Er was een parkeerplek vrij in de Mechaustraat, daarom is hij hier gestopt.

Hij loopt doelgericht tussen de donkere houten tafels en banken naar de lange bar, gaat zitten en wacht tot hij bediend wordt. Hij ademt de geur van de kroeg in. Die brengt duizenden herinneringen boven. Allemaal aangenaam.

Zijn armen liggen op de bar en hij ziet de lichte beving in zijn handen. Hij vouwt ze samen zodat de naderende barman het niet zal opmerken.

'Een dubbele Jack Daniel's,' zegt hij.

'IJs?'

'Nee, dank je.'

De barman knikt en loopt weg om in te schenken. Komt terug met twee vingers amber in het brede glas, mechanisch en professioneel, onbewust van het belang van het moment.

Griessel aarzelt niet. Hij denkt niet aan de zeshonderdtwee dagen zonder alcohol die achter hem liggen. Hij pakt de borrel en neemt een grote slok.

De smaak is een lang geleden verloren vriend, de reünie is vreugdevol.

Maar het doet nog niets aan zijn gemoed.

Hij weet dat de troost niet in de eerste slok zit. Die, en de verdoving en de kalmte en de zin en de genezing en de verzachting en het even-

wicht en de orde en de eenwording met het heelal, die komen pas later, tegen het eind van het tweede goddelijke glas.

Het forensisch onderzoekslaboratorium van de Zuid-Afrikaanse politie is sinds 2011 gevestigd aan de Silwerboomlaan in Plattekloof, meer dan 17.000 vierkante meter indrukwekkend staal en glas. De ruggengraat van het gebouw is een enorme hoofdletter C, vier verdiepingen hoog, met vijf robuuste armen die daaruit voortkomen – een voor elk van de afdelingen: ballistiek, DNA-analyse, wetenschappelijke analyse, documentenanalyse en chemische analyse.

In de keuken van de afdeling Wetenschappelijke Analyse beseft de forensisch analist terwijl hij bezig is koffie in een beker te schenken ineens aan wie het met zand bespikkelde gezicht van het lijk in de duinen voorbij Bloubergstrand hem doet denken.

Zou het kunnen?

Hij zegt niets tegen zijn collega maar loopt haastig naar zijn werkplek, zet de koffie naast het toetsenbord en googelt een naam.

Hij klikt op de link en ziet de foto die wordt geladen. Hij weet dat hij zich niet heeft vergist. Hij zoekt in zijn aantekeningen van die dag naar het mobiele nummer van adjudant Keyter en belt.

'Jamie,' antwoordt de rechercheur alsof hij het vervelend vindt gestoord te worden. Hij spreekt zijn naam uit als 'Jaa-mie', niet als het Engelse 'Dzjee-mie'. De analist vindt het een beetje aanstellerig en irritant, net als de man zelf.

Hij maakt zich bekend en zegt: 'Ik denk... Ik weet redelijk zeker dat het slachtoffer Ernst Richter is.'

'Wie is Ernst Richter?' wil Jamie Keyter weten.

'Die man van Alibi die vermist was.'

Keyter blijft even stil en antwoordt dan zwaar geïrriteerd: 'Ik heb geen flauw benul waar je het over hebt, man.'

'Dan kun je beter bureau Stellenbosch bellen.'

Griessel zit met beide handen om zijn tweede borrel.

Dit is zijn vakantie, denkt hij. Hij heeft niets meer nodig. Nu kan Mbali haar onzin laten varen.

Ze zat maandag in zijn personeelsdossier te kijken: 'Je hebt al drie jaar geen vakantie opgenomen,' zei ze bezorgd.

'Ik heb meer dan drie maanden ziekteverlof gehad na...' Ze wisten alle twee dat hij doelde op het schietincident waarbij haar voorganger was omgekomen en Griessel gewond geraakt.

'Dat telt niet mee. Ik wil dat je vrij neemt tussen kerst en oud en nieuw. Je hebt een échte vakantie nodig...'

Een 'echte vakantie'? Het enige waar hij geld voor heeft is thuiszitten, en dan draait hij binnen een dag door.

'... om tijd met je dierbaren door te brengen.'

Dat was Kaleni's troefkaart.

Zijn *dierbaren*.

Voordat Mbali hem vanmiddag belde, heeft hij twintig minuten lang in de Ocean Basket bij zijn *dierbaren* gezeten. Zijn dochter Carla en Alexa, zijn vriendin met wie hij samenwoont, hadden het de hele tijd over kunstdingen waar hij niets vanaf weet. Zijn zoon Fritz was bezig met zijn mobieltje, met dansende vingers, en liet zo nu en dan een geheimzinnig lachje horen als een nieuwe sms of WhatsApp of Facebook of Twitter of BBM of wat er zoal ín is op het moment, een geluidje uit zijn telefoon liet horen. Alsof zijn vader niet bestond. Alsof het niet een speciaal etentje was dat Alexa met de grootste moeite had georganiseerd. Fritz, voor wie hij een fortuin moet betalen zodat hij volgend jaar naar de filmacademie kan. Niet figuurlijk maar letterlijk een fortuin, want de AFDA vraagt alleen al voor de registratie 5.950 rand. En 20.000 rand inschrijvingsgeld. En 55.995 rand studiegeld. Voor één jaar. Hij kent de bedragen, fok, hij kan ze midden in de nacht opdreunen, want hij moest ze aan zijn bankadviseur voorleggen. En toen heeft de bank bijna een maand moeten nadenken voordat hij de lening kreeg.

En Fritz waardeert het niet eens, hij zit tijdens het speciale etentje alleen maar op zijn mobieltje te kijken, en Griessel weet niet wat hij eraan moet doen.

Zijn kinderen hebben een veel betere relatie met Anna. Hij hoort hen soms aan de telefoon praten. Gesprekken vol gelach en gedeelde ervaringen en inside-information.

En hij? Wat moet hij doen? Zijn leven is zijn werk en hij kan daar niet over praten. Over zijn altruïsme en zijn depressie niet, volgens de psycholoog.

En dat kereltje Van Eck, Carla's nieuwe vriendje, die samen met haar op de toneelschool zit in Stellenbosch (voor 29.145 rand per jaar, wat hij tot nu toe met veel moeite en zuinig leven zonder een

lening heeft kunnen ophoesten). Griessel kan Van Eck niet uitstaan. Hij heeft zich van het begin af aan afgevraagd of het vorige vriendje van zijn dochter, de rugbyspeler Etzebeth, niet een beter idee was. Etzebeth wist tenminste wanneer hij zijn bek moest houden.

Van Eck zit vol praatjes en meningen en vragen die Griessel niet wil beantwoorden. 'Wat was je interessantste zaak? Wat vind je van het Pistorius-vonnis? Hoe komt het dat bij ons de criminaliteit zo hoog is?'

Niks 'u'. Het is 'jij' en 'jou', hij heeft lang haar en kijkt onbetrouwbaar uit zijn ogen en Alexa zegt dat het een mooie jongen is en dat hij '*sweet*' is, en Griessel wil niet flauw doen, het is Carla's vriendje, maar hij heeft een sterk vermoeden dat Van Eck een verwend ettertje is.

Vincent van Eck. Hij kan Cupido's reactie al horen: 'Wat is dat voor fokking naam? Wie noemt zijn kind nou Vincent? Met zo'n achternaam?'

Adjudant Jamie Keyter zit om 16.28 uur tegenover het overvolle bureau van de bevelvoerder van bureau Table View van de SAPS en vertelt hem dat de man die ze vanmiddag zo voorzichtig uit het zand voorbij Blouberg hebben opgegraven, heel waarschijnlijk ene Ernst Richter is.

'Dé Ernst Richter?' vraagt de kolonel met ongerustheid in zijn stem.

Keyter vraagt zich af waarom iedereen behalve hij van de man heeft gehoord – misschien moet hij ook eens de krant gaan lezen, zelfs als er geen nieuws over een van zijn eigen zaken in staat.

Hij bevestigt het en zegt dat Richter ruim drie weken geleden als vermist is opgegeven in Stellenbosch. De haarkleur en gelaatstrekken van het slachtoffer tonen sterke overeenkomsten met de twee portretfoto's die bureau Stellenbosch tien minuten geleden per e-mail heeft gestuurd. En bovendien draagt het lijk dezelfde kleren als Richter vlak voor zijn verdwijning.

'Goed werk,' zegt de bureauchef in gedachten verzonken.

'Dank u, kolonel. Maar nu heeft Stellenbosch het over jurisdictie. Ik bedoel, het is onze zaak, punt uit. Dat is toch zo?'

'Hebben we al een positieve identificatie?'

'Ik ga nu zijn moeder bellen of zij hem kan komen identificeren, kolonel. Maar hij is hier in ons gebied gevonden. Dus het enige wat Stellenbosch nodig heeft, is een tweeënnegentig om hun dossier te sluiten.' Keyters hoopvolle verwijzing naar SAPS–formulier 92, dat ingevuld wordt nadat een vermiste persoon is gevonden.

De chef krabt zich in zijn nek terwijl hij nadenkt. Hij kent de sterke en zwakke punten van Jamie Keyter. Hij weet dat de adjudant misschien niet het slimste jongetje van bureau Table View is, maar hij is toegewijd, systematisch en betrouwbaar, met een paar succesvolle onderzoeken van ongecompliceerde moorden op zijn naam.

De grote vraag is: als dit dé Ernst Richter is, kan hij de zaak dan aan Keyter toevertrouwen?

Het ene probleem is Keyters ambitie. Na de positieve publiciteit over de ontmanteling van een autodiefstalsyndicaat een jaar of drie geleden overschat Jamie vaak zijn eigen kunnen en potentieel. En op bureau Table View wordt vaak geroddeld over zijn voorliefde voor de schijnwerpers van de media (en zijn gewoonte om lang voor de spiegel te staan).

Het andere probleem is de werkdruk. Table View is een van de snelst groeiende stedelijke gebieden op het schiereiland. En die groei zit in de lagere middenklasse, onder andere door duizenden immigranten uit Nigeria, Somalië, Malawi en Zimbabwe in Parklands, waar bijna zestig procent van de misdaden die zijn bureau moet aanpakken wordt gepleegd. Als dit echt dé Ernst Richter is, zal hij heel wat mankracht moeten afstaan, want de druk van de provinciale commissaris zal heel groot zijn wanneer de media hier hun tenten opslaan.

Het is mankracht die hij niet heeft. En media-aandacht die Keyter juist wil hebben.

'Jamie, ik zal Stellenbosch bellen en zien wat ik kan doen,' liegt hij.

Aan het eind van het derde glas begint Griessels lichamelijke pijn weg te trekken. De pijn in zijn arm en zijn buik – de doffe pijn van de kogelwonden, zes maanden geleden. Toen ze kolonel Zola Nyathi hadden doodgeschoten, en Bennie niet.

Vanochtend is de pijn dankzij het zware weer opgevlamd tot een kloppende herinnering aan alles.

En nu zit hij hier en begint aan de vierde dubbele borrel.

Hij wist dat het zuipen eraan zat te komen. Dok Barkhuizen, al jaren zijn sponsor bij de Anonieme Alcoholisten, had het ook gezien. 'Ik ken die glazige blik, Bennie. Ga de strijd aan met die lust. Wanneer ben je voor het laatst op een AA-bijeenkomst geweest? Ga weer eens met de psych praten. Zorg voor rust in je kop.'

Maar hij wil helemaal niet meer naar de psycholoog, want in de

eerste plaats hebben ze hem gedwongen om in therapie te gaan na de schietpartij. En in de tweede plaats heeft hij die helemaal afgemaakt, tegen heug en meug. In de derde plaats weten die lui niets, want ze zitten maar in hun spreekkamers die heel irritant zo zijn ingericht dat angstige, instabiele mensen zich er thuis voelen. Met een doos tissues bij de hand, als een belediging, en een teddybeer bij het raam.

Een teddybeer. Bij een psych die politiemensen moet begeleiden.

Daar zitten ze dan, vol grote woorden en boekenkennis, maar hebben zij soms keer op keer naast een verminkt lijk gestaan? Of liggen kijken hoe het bloed uit je spuit en druipt en stroomt, terwijl je weet dat je eraan gaat, samen met je collega? En er is niets wat je kunt doen om hem te redden.

Het was een aantrekkelijke vrouw, de psych bij wie hij in therapie zat. Halverwege de veertig, net als hijzelf. Hij had eerst gedacht dat het wel oké zou zijn, ondanks de tissues en de beer, maar, fok, toen begon ze met die zalvende stem alsof hij een gek was die rustig gehouden moest worden. Ze stelde haar vragen, over zijn hele leven, zijn werk als rechercheur. En ze luisterde aandachtig, helemaal op hem gericht, en ze stemde overal zo menslievend mee in en zei dat ze het begreep. En na vier weken zei ze tegen hem dat hij posttraumatische stress had. En overlevingsschuld. En dat het door zijn altruïsme en depressie komt dat hij gaat zuipen.

Hij wist niet precies wat 'altruïsme' betekende.

'Het betekent dat je om andere mensen geeft,' zei ze. 'In zo grote mate dat je iets voor hen opoffert, zonder beloning of voordeel te verwachten.'

'En daarom drink ik?'

'Het is een stukje van de puzzel, kapitein. De populaire interpretatie was altijd, kort door de bocht gezegd, dat een depressie zich manifesteert bij mensen die geen zinvolle toekomst meer zien. Dat is de depressie van zelfbelang en zorgen over status. Maar recenter onderzoek heeft uitgewezen dat er ook een ander soort depressie bestaat – wanneer mensen zich verschrikkelijk schuldig voelen en een heel hoge mate van empathie met het noodlot van anderen hebben. Hun altruisme is zo sterk dat ze pathogene gewaarwordingen krijgen, waarin ze zichzelf als een gevaar voor de mensen om zich heen beschouwen. Ik vermoed dat we ons daarop moeten richten.'

Griessel vond het maar niets. Depressielijders zijn mensen die als

zombies rondlopen, met hangend hoofd, en aan diepe, duistere dingen denken, zoals hun polsen doorsnijden. En dat is niet iets wat hij ooit heeft overwogen. Hij verwierp de flauwekul die zij verkocht, maar uit beleefdheid schudde hij alleen een beetje met zijn hoofd.

Toen zei ze met die sussende stem: 'Alles wat je me hebt verteld, duidt daarop. Niet alleen het incident waarbij de kolonel is doodgeschoten. Elke keer dat je op de plaats van een moord komt, heb je een gevoel van medeplichtigheid, dat jij het had moeten voorkomen. Dat is niet uitzonderlijk in jouw beroep. Maar de belangrijkste factor is het feit dat je je verantwoordelijk begint te voelen voor al je dierbaren, je ontwikkelt een onnatuurlijke aandrang om ze te beschermen tegen het onheil dat jij dagelijks meemaakt. Op een bepaald niveau besef je dat dat onmogelijk is. We moeten dit gaan verkennen, om te zien of dit de depressie en het drankprobleem heeft veroorzaakt.'

Verkennen. Fok. Alsof hij een wildernis is.

Hij zit in de bar en herinnert het zich. En hij drinkt, in de hoop dat hij het zal vergeten. Want de demonen van Vollie Vis zijn in Edgemead zijn hoofd binnengeslopen.